

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

ԹԻՒ 41.

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ՀՐԱՄԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆՔ ԱԶԳԱՅԻՆ ՊԱՏՐԻԱՐքԱԳՈՒՅ

Ա.ՏԵՇԱ.ԳՐՈՒԹԻՒՆՔ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԸ

ԲԱՑՈՒՄ 1870 ԱՄԻՆ

ՆԻՍ ՄԵՏԱՍԱՆԵՐՈՐԴ

21 Նույնուրեց 1870

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԵՄ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Յ. ՄԻՒՃԵՆՑԻՍԵԱՆ

— 1870 —

ԷՆԴԱՍՈՒՐ ԺՈՂՈՎ

ԲԱՑՈՒՄ 1870 ԱՄԻՆ

ՆԻՍՏ ԺԱ.

24 ՆՈՅԵ ՄԲԵՐ 1870.

ՆՈԽԱԳՈՀ · — ՄՐԲԱՋԱՆ ՊԱՏՐԻՄՐԻ

ԱՏԵՆԱՊԵՏ · — Ս. ԱՂԱԲԵԿԵԱՆ ԷՖ. (Փոխ ատենապետ)

ԿԱՐԳ ԽՆԴՐՈՅ

- 1° Վաւերացում նորընտիր Երեսփոխանաց :
- 2° Գաւառաց կողմէն Հանրագիր :
- 3° Վերաքննութիւն Սահմ . — Գլուխ թաղական մատակարարութեան :
- 4° Ներքին կանոնադրութիւնք Ընդհ . Ժողովին , կամ Ատենական կանոնք :

Ատենապետ ու փոխանորդ միանգամայն բացակայ ըլլալով՝ Ատենադպիր Խուսինեան է-ֆէնտին նախագահ Արբազանի եւ ժողովականաց հրաւիրանաց վրայ առժամանակեայ պաշտօնով ատենանը բացաւ ժամ 6/1/ին 'ի ներկայութեան հօն Երեսփոխանաց , հետեւապէս հըրաւիրեց ըղմողովը օրվան խնդրոց չ'անցած՝ իր բացառիկ խնդիր որոշել թէ սոյն օրինակ բացակայութեանց պարագաներու մէջ ովկ պիտի վարէ ատենապետութեան պաշտօնը :

ԵՌԵՍՈՒԹԵԱՆ 8. Էֆ. — Կ'առաջարկեմ որ այս խնդիրը իր զուտ ատենական խնդիր՝ ժողովոյ ներքին կանոնադրութեան հաստատութեան ժամանակին վերապահի:

ԴԱԶԱՐՈՍԵԱՆ Ք. Էֆ. — Կ'արձեմ աւելորդ է այս տեսակ խնդիր յուղել քանի որ Սահմանադրութիւնը այս բացառիկ պարագան նախատեսելով օրէնսդրեր է որ Ատենապետի բացակայութեան ատեն ժողովականաց երիցագոյնը փոխանակէ անոր :

ՄԱԶԼՄՄԵԱՆ 8. Էֆ. — Այս դիտօղութեան կատարելապէս համամիտ եմ :

Խուսինեան էֆէնտին կը տրամադրվի այս երկու առաջարկութիւնը քըւէի դնելու , սակայն ժողովականներէն ոմանք խօսք կը խընդրեն եւ վիճաբանութիւնը կը շարունակվի :

ՓԱՖԱԶԵԱՆ Ս. Էֆ. — Այս խնդիրը չը կրնար քըւէի դրվիլ . նախ՝ վամն զի օրէնքն արդէն որոշած է զայն , երիցագունին տալով Ատենապետի պաշտօնը , երկրորդ՝ նախորդ նիստի որոշման կը հակառակի որոշում ընել , երբ մեծագոյն մասը ներկայ չ'է :

ԵՌԵՍՈՒԹԵԱՆ Էֆ. — Այսու ամենայնիւ այս կամ ոչ , կարծիք պէտք է յայտնել . չ'է նէ բնչպէս կ'արելի է բացգած վէճէ մը աղատիլ :

ԴԱԶԱՐՈՍԵԱՆ Ք. Էֆ. — Ատենական կանոնք չ'են կարող Սահմանադրութեան մէջ գտնված բացորոշ կանոնները փոփոխել , եւ ներելի չ'զանոնք քըւէի , այոի կամ ոչի ենթարկել :

ԽՕՃԱՍՍՐԵԱՆ Օ. Էֆ. — Այս խնդիրը նոր է եւ պատահարար եկած . եթէ Ատենապետ եւ փոխանորդ ներկայ գտնվէին , երեւան չ'ը գար . ըստ իս ատենական կանոնացքննութեան պէտք է թողուլ զայն :

ԵՌՈՒՍՈՒԹԵԱՆ Տ. ԷՅ. — Կը հաստատեմ Օդուն
է Փէնտիփ դիտօղութիւնը, անդամոց երիցագոյ-
նը գտնել գժուարին ըլլալուն համար՝ ատեանը
չը բացված առաջարկեցի որ մինչեւ Առենապե-
առ գայ՝ Ռուսինեան է Փէնտիփ փոխանորդէ ա-
նոր, հիմա ատեն չ'է այս խնդիրը յուզելու և
քըւէի զնելու. խնդրոց կարգն անցնինք:

ՀԱԶԱՐՈՍԵԱՆ Ք. ԷՅ. — Այս երկու հրաժա-
րեալ անձերն ալ սիրելի են մեզի, եւ ոչ ոք
այս ժողովն անոնց պակախլը կ'ուղէ, բայց
նախորդ նիստի որոշման համեմատ անոնց հրա-
ժրից զործի պարապիլ. արդէն Սահմանադրու-
թիւնը այս պարագայն մէջ մեր ընկերը բա-
ցորոշ ցուցած է, եւ իրաւունք չ'ունինք այս-
պէս առաջամ նոր կանոններ գնելու, աղջո-
վին ընդունված օրինաց հակառակ:

ՌՈՒՍԻՆԵԱՆ ԷՅ. — Այդ խօսքերը կրկնու-
թիւն են, քըւէն աւելի զորաւոր է օրինաւո-
րութեան ճամբան մեզի ցուցնելու:

Տ. ԵՐԵՄԻԱ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ. — Քանի որ Առե-
նապետները ժողովին բացակայ են, ժողովը ըստ
որում անոնցմէ մէծ է, իրաւունք ունի առժա-
մանակեայ ատենապետ մը գնելու, եւ ատեա-
նը բանալով Ազգին գործերը անօրինելու. ա-
սոր գէմ ատենապետները բողոք չ'են կրնար
ընկել, քանի որ զիսեն թէ ատենապետ կանոնա-
դրութեան համար ատենապետի ներկայութիւ-
նը հարկաւորութիւն մըն է, եւ ժողովը չը
կրնար զոհել զայն իրենց համար:

ՌՈՒՍԻՆԵԱՆ ԷՅ. — Այս խնդրոյն վրայ եր-
կու իրարու ներհակ կարծիք կան. մէկը կ'ա-
ռաջարկէ ատենապետութեան պաշտօնը ան-
դամոց երիցագունին թողուլ, իսկ միւսը կ'ու-
ղէ առժամանակեայ փոխատենապետ մը կար-
դի. եւ ահա այս երկու հակադէմ կարծիքնե-
րու առջեւ դարձեալ խնդիրը քըւէի զնելու-
հարկը երեւան կ'ուղայ, զիսնալու համար թէ
որ եղանակաւ փարմիլ պէտք է:

ԵՌՈՒՍՈՒԹԵԱՆ Տ. ԷՅ. — Երրորդ կարծիք մ'ալ
կայ որ մոռցվեցաւ եւ որ կ'առաջարկէ այսօր
բնաւ խնդիրը չը յուղել:

ՌՈՒՍԻՆԵԱՆ ԷՅ. — Այս, երեքն ալ ահա քը-
ւէի կը զնեմ իրենց առաջնութեան կարգաւոր.
ԽՕՃԱՍՍԱՐԸԱՆ Օ. ԷՅ. — Աւելորդ է այդ, ար-
դէն ահա խնդիրը քըւէի զրվեցաւ:

Այս պահուս փոխատենապետ Ազարէկեան
է Փէնտիփն ժողովարանին մէջ երեւցաւ, եւ ան-
դամ իր պաշտօնին զլուխը. հետեւապէս ժո-
ղովը աւելորդ դատեց այս խնդիրը յուղել:

Ատենապետ է Փէնտիփն երկու հրաժարագիր
ներկայացուց ժողովին, մէկը դերաշնորհ Տ.

Ճընել հակառակ է ժողովրդեան այն ներառ-
մանց, որով պարաւորեր է ուղղակի Ծոդհ. ժողովուրդ
Ասիոյ, առելու կը հարստահարովի թէ ոչ, եթէ
այսօր մէկն ենի ու ըսէ թէ չը հարստահար-
ովի, ժողովը ԱՅ օրէն իր համարաւութեան
տեղեկագիրը պիտի բերէ, սակայն Փէ. Ե՞՛ նիս-
տին թեւակոխիցնք եւ գես այդ անցեկա-
զիրը չ'եկաւ, որ գէլ կարող ըլլայինք անոր
պարունակութիւնը բաղկաւութեան առա-
ւայն հետ, եւ որոշ գաղափար մ'անման իրաց
վիճակին վրայ: Արդէ Ծոդհ. ժողովը այս պա-
րագաներու առջեւ ուրիշ բան չ'ունի ընե-
լու, եթէ ոչ Քաղ. ժողովին անկախ Յանձ-
նախումբ մը կարգել որոյ պաշտօնն ըլլայ քըն-
նել:

Ա. Գաւառական հարստահարութեանց բա-
րոյական պատճառը,

Բ. Ազգային պաշտօնական պատճառը,

Գ. Քաղաքական պաշտօնական պատճառը,
և աեղեկագրել Ծոդհ. փողավինչ առաջ-
մանը համար պէտք եղած դարձանութիւնը միան-
դամայն խորհելով և նշանակելով: Այս Յանձ-
նախումբին առջեւ պէտք է բաց մենա աղա-
զիրը նիսդիր իրաւութեանց խնդիրը բաց-
վարութիւններու որոց մէ Յանձնակնութիւնը ի հար-
կին պէտք եղած լոյն ընդունի, եւ կատարե-
լաղործել կարենաց իր աեղեկագրիրը:

Տ. ԵՐԵՄԻԱ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ. — Երկու նիստ առաջ
խօսք ուղած էի ընդհանուր հարստահարու-
թեանց վրայ խօսելու, եւ երեւափախաց ու-
շաղրութիւնն առ այն հրաժելու, բայց կա-
կած մ'ունիմ, զուցէ ոմանք չ'են ախորժիր
հարստահարեց հպատակնք, հեծութիւնք, եւ
արդար բողոքներ լոկ. գուցէ զորաւորաց քա-
ղաքականութեան հետեւելով տկարաց հեծկը-
տանք, եւ աղիորդով պաղակներ անսես առ-
նել եւ չը լոկ խոհեմալթիւն համարինք.

Ա. Ազգային պաշտօնական պատճառը նայա-
սական կամ կամ առաջարկ անունութիւնը մի առ
մի յառաջ ըերել, այլում ժամանակի թող տա-
լով, անցնիմ դարձանուն վրայ խօսելու:
Մեր գաւառական հայ եղանակը գլխաւորապէս
երկու կերպ հարստահարութեանց ենթակայ ե-
ղած են, ներքին եւ արագին. ներքին հար-
ստահարիչը մեր մէջ բնաւելու ենք, իսկ արա-
գինը օտարաց մէջ, անսակ մը ներքին հարստա-
հարութիւն մանու չափ հարստահարութիւնը մըր եղանակը,
զի եթէ այժմէն ակախը սայն երրեակ անընե-
նելի զօրութեանց ձեռն առ հանրածաւալ
ընել, տարակոյս չը կայ որ սայն վայրկենէն
կ'ըսկի, իսաւարային բանութիւն եւ կործանիչ
անմիտրանութիւն հետզետէ աեղի տալ, ընկ-
ծիլ եւ յազմանարիի, որն որ բաղմաց մահ բե-
րաւ եւ դերեւշան վորեց չ'ու անտարակոյն

Ճընել հակառակ է ժողովրդեան այն ներառ-
մանց, որով պարաւորեր է ուղղակի Ծոդհ. ժողովուրդ
Ասիոյ, առելու կը հարստահարովի թէ ոչ, եթէ
այսօր մէկն ենի ու ըսէ թէ չը հարստահար-
ովի, ժողովը ԱՅ օրէն իր համարաւութեան
տեղեկագիրը պիտի բերէ, սակայն Փէ. Ե՞՛ նիս-
տին թեւակոխիցնք եւ գես այդ անցեկա-
զիրը չ'եկաւ, որ գէլ կարող ըլլայինք անոր
պարունակութիւնը խնդեանց խնդիրը բաց-
վարութիւններու որոց մէ Յանձնակնութիւնը ի հար-
կին պէտք եղած լոյն ընդունի, եւ կատարե-
լաղործել կարենաց իր աեղեկագրիրը:

Եմ թէ իւրաքանչիւր հայ անուն կրող ըստ կարի ձեռնհաս է, դաստիարակութիւնն հանրացընելու նպաստել, եւ ասով զայն հրէշ բըռնաւոր բառնալ ի միջոյ.

Գաւառաց երկրորդ տեսակ ներքին հարըստահարօղք դարձեալ մեր մէջ են , անունով հայ են , յաւազանէ քրիստոնեայ են , բայց շատ անգամ օտար եւ արտաքին բռնաւորներէն աւելի վնասակար աւելի դաւաճան են ազդին եւ հայրեննեաց : Թերեւս զիտէք թէ այսօ՛ դաւառաց մէջ այնպիսի բռնաւոր հայեր ունինք որոց եղեռն եւ բռնութիւնք աւելի վնասակար են Ազդին քան ըզկասակին . սոյն հրէ ը բռնաւորներ գոգ թէ զիշեր ցորեկ բան գործ ըրած են ազդ մատնել , անմեղներ զրպարաել , աղքատ ժողովուրդ կեղեքել , եւ հարստահարել , աշխարհ խառնել , տակն ու վրայ առնել , իրենց շահուն եւ ամրարտաւանութեանց համար . մեր խեղճ ազգայնոցմէ ով որ չ'ուխաներ սոյն բըռնաւորաց հնազանդ եւ կամակատար ծառայ լինել , անշուշտ պիտի հալածվի , նախատվի , մեծամեծ վնասուց հանդիպելով , մինչեւ անգամ մահու ենթարկվի : Սոյն ընտանի բռնաւորք մեր մէջն են , մեր անունով կը պարծին , մեր անունով կը հարստանան եւ կը փառաւորվին . բայց չը զիտեմ ի տղիտութենէ թէ ի չարութենէ այսօր այնպիսի վատ զրութեանց մէջ կը խարխափին , որք գողցիս հայութեան անուն յերկրէ բնաջինչ առնել կ'աճապարեն . ուստի երեսփոխանաց եւ Ազդին ուշադրութիւն խնդրելով կ'առաջարկեմ որ փութան սոյն բռնաւորաց բռնութիւն խորտակել , որպէս զի նոքա զԱզգը ջնջելով չը խորտակեն : Պարտինք քանիցս ի կարդ եւ ի զգաստութիւն հրաւիրել մեր այն ընտանի բռնաւորներ , եւ եթէ իրրեւ եղբայր չը յաջողինք շահել եւ յուղղութիւն բերել , այնուհետեւ հերքել եւ հեռացնել զայնպիսիս ազգային որ եւ իցէ պաշտօնէ եւ պաշտօնէութենէ . մինչ զի եթէ աչք են , հանել . եթէ ձեռք են՝ կտրել , զի քար գայթակղութեան եւ վէմ կործանման են . արդէն նշանաւոր հայրունաւորաց անուանք դաւառներէն ստեղ եկած բողոքազրաց մէջ նշանակած են , ուստի հարկ չ' հոս յականէ յանուանէ յիշել զանոնք :

Մենք սամակ . արդարաւ մոքա ոչ սոր ազգէն են եւ ոչ մեր ձեռքին մէջ են , սակայն կառավարութեան ձեռքն են , բարեխնամ կառավարութիւն զիտէ եւ կարող է զանոնք պատժել եւ յուղղութիւն բերել , եւ իւր իշխանական զօրութեամբ երկրէն հեռացնել . սոյն գործողութեանց մէջ մէկ իրաւունք միայն ունինք մենք , որ մեր անկողոպտելի իրաւունքն է , այն է միշտ բողոքել բռնաւորաց դէմ , բողոքներ ճշդութեամբ կառավարութեան ատեան հանել , եւ համարձակ մինչեւ յունկն օգոստափառ կայսեր հասուցանել . երբ մենք չ'ենք բողոքեր եւ ամեն բան պարզ եւ բացայայտ տեղն ի տեղ զրելով կառավարութեան չ'ենք խմացներ , եւ դարման չ'ենք խնդրեր , մենք ենք օրինազանց , մենք իսկ ենք իրաւունք եւ արդարութիւն չը ճանաչօղ եւ ըը յարգօղ :

Մենք հաւաստի ենք եւ բնաւ տարակոյս չ'ունինք , նոյնպէս ամեն հպատակ ժողովուրդք վստահ են , զի եթէ Պետութիւն այսօր ստուգիւ իմանայ թէ զեռ բռնաւորք կը շարունակեն իրենց բռնութիւն , այսինքն կը յափշտակեն , կը գողանան , կը բռնարարեն , կ'ըսպաննեն , եւ իւր հաւատարիմ հպատակաց անդորրութիւն կը վրդովեն , ինչք , պատիւ եւ կեանք վտանգի մէջ կը ձգեն , անշուշտ արդար վըրէժինզրութեամբ , եւ առանց միջոց տալու զամենքն ի միասին կը պատժէ . վասն զի բարեխնամ կառավարութիւն զիտէ թէ բռնաւորք հակառակ կամաց օգոստափառ կայսեր ըզժողովուրդ կը նեղեն եւ կը հարստահարեն , եւ նորա իշխանական մեծութիւն կ'արհամարհեն , եւ կ'անարդեն ըզնորա պատիւն , որպէս թէ Պետութիւն այնշափ զօրութիւն չ'ունի իւր հպատակներ պաշտպանելու , եւ բաւական կարողութիւն չ'ունի զրոնաւորն պատժելու :

Ի վերջոյ խնդիրը միայն սոյն կետի վրայ պիտոր ամփոփուի , թէ որոյ եւ ում անկ եւ պատշաճ է հարստահարելոց աղէտալի բողոքները մատուցանել բարեխնամ կառավարութեան առողջոր սաւառար ևուսականե՞ո՞ . սորա ա-

արդեօք գաւառաց կուսակալներ , սոքա ամեն բան կը տեսնեն եւ զիտեն , բայց ամեն բան ձշութեամբ զրելու յօժար չ'են , վասն զի եթէ զրելու լինին , ուզգակի իրենց վրայ կը բողոքեն , որպէս թէ իրենք անկարող են բռնաւորներ դսպելու , եւ գուցէ պատօնէն

եւս զրկվին իբրեւ անկար եւ անհոդ պատօնեայ : Ո՞չ ապաքէն սոյն այս իսկ է պահառն որ երբ կառավարութիւն հարըստահարութեանց մասին ստոյգ բան մը հարցնէ գաւառաց կուսակալներէն մէկուն , նա կը փոխաց պատահած ոճրագործութիւնք խիստ մեջ մեղով գրել , կամ այլ իմն մեկնութիւն տարեւ կամ իսպառ ուրանալ , մանաւանդ երգամբիարքարան նոյն հարստահարութեան մասին առ Բ. դուռն բողոքած եւ զօրաւողաշտպանութիւն խնդրած է :

Արդեօք գաւառուաց առաջնորդք արդար
թեան ատենին բողոքելու են, սակայն օ
նադրված է որ, նոքա հարստահարելոց բո
մինչեւ ՚ի Պատրիարքարան հասցնեն. արդէ
գաւառուաց երեւելի չօրպաճի՞ք, արդէն
սոնցմէ զօրաւորներն իսկ բռնաւոր են
ունաւորաց բարեկամ :

Հապա ո՞վ բողոքներ Պետութեան հասցեւուէ , Պատրիա՞րք . Պատրիարքներ մինչեւ յայսօր ըստ սովորականին բողոքեցին թերեւս առանց ամեն բան բացայացտ զրելու , եւ հաւարձակ վատահութեամբ դարձան խնդրելու , որովք բաւական չ'եղեն հարստահարութեանց սուաջքն առնուլ Ռւսոտի կ'առաջարկեմ որ Խոզովս Քաղաքական եւ Կրօնական խորհրդոց եւստի միասին ընդհանուր հարստահարութեանց տեղեկագիր մը պատրաստելով եւ բա-

ոռրագրելով, սրբազնն Պատրիարքի, քանի
ը եպիսկոպոսաց եւ քանի մը պատուաւոր
մնձանց ձեռօք բարեխնամ կառավարութեան
ասուցանեն. այսու՝ մենք ոչ թէ Ազգին ծա-
ւայութիւն մ'ըրած կըլլանք, այլ նոյն իսկ
եթ հաւատարմութիւն որ առ Տէրութիւն խըդ-
իւ կը կատարենք. քանզի դիտէք թէ զա-
աղան հարստահարութիւնք կան 'ի զաւա-
շա, որք տակաւին Պետութեան ունկն հա-
ած չ'են, ո՞վ դիտէ, դուցէ Եւրոպացի ճանա-
զարհորդք սոյն աղետալի անցքեր ու յաճա-
ակի գործված ոճրագործութիւնք եւ բազ-
ազան հարստահարութիւնք օր մը 'ի լուր աշ-
արհի հրատարակեն, եւ վասն այսորիկ այ-
օր ո՞վ ազահովութիւն տալ կարող է մեղթէ
որ մը կառավարութիւն դմեց մեղաղորեւէ եւ

անդիմանելէ ազատ տի կացուցանէ , մի թէ
ոյն միջոցին իրաւունք չ'ունի՞ մեղադրել եւ
անդիմանել : Աւստի յաղագս այսր ամենայ-
սինի մենք հարստահարութեանց տեղեկադիր
ու ավարութեան տալով մեր ի վաղուց ան-
ի ունեցած հաւատարմութիւն և ասպառու ու-

Նենք , զի Տէրութեան շահն եւ պատիւն
՚ի միասին կը պաշտպանենք , զօրս միշտ
պաշտպանելու կը պարտինք իրեւ հաւատա-
րիմ Տէրութեան . վասնորոյ եթէ մէկը իւր հա-
ւատարմութեան վերայ կասկած ունի , թող չը
բողոքէ եւ չը խնդրէ , վասն զի ո՞վ չը զի-
տէր թէ յորժամ բռնութիւնք խոպառ գաղա-
րին եւ ոճրագործութիւնք անհետանան , Տէ-
րութիւն կը շահի , փառաւորի եւ կը զօրա-
նայ . եւ հպատակներ անդորրութիւն եւ ա-
պահովութիւն վայելելով Տէրութեան երախ-
տիք կը ճանաչեն եւ կը փոխարինեն :

Ատենապետ էք . այս միջոցիս ներկայութեան
տոմարը քննելով յայտնեց թէ ժողովականաց
թիւը 65 ի հասած եւ մեծագոյն մասը գոյա-
ցած է արդէն , եւ հարկ աեսաւ որ պահ մը
հարստահարութեանց խնդրոյն վիճաբանութիւնն
ընդհատի , եւ առկախ մնացած ներքին խըն-
դիրներն որոշվին : Ժողովը հաւանեցաւ ասոր,
հետեւապէս Տ. Արիստակէս Եպիսկոպոսի եւ
Յակոբեան Միքայէլ էֆէնտիի հրաժարականնե-
րը քըլէի դրվելով մեծագոյն մասամբ ընդուն-
վեցան : Յետոյ Ատենապետ էք . յարելով թէ
նորընտիր երեսփախանաց ընտրութեան աեզե-
կազիրը ընտրութեանց Յանձնախումբին կողմէն
մոռցված է բերվելու , անոնց ցուցակը՝ որ առ
ձեռն էր , ներկայացուց ժողովին :

Այս ցուցակին համեմատ ,

1. Նէմէնիճեան Յակոբ էֆ. Նառլը զարուի թաղէն ,
2. Ալաճաճեան Համբարձում էֆ. Ամասիոյ վիճակէն ,
3. Զրաբաշխեան Գրիգոր էֆ. Մշոյ վիճակէն ,
4. Աղնաւորեան Յովհաննէս էֆ. Բալուի վիճակէն , երեսփոխան ընտրված էին : Առենապետ էֆէնտին Փողովոյ կամաց դիմեց եւ ևհարց թէ՝ հարկ կը տեսնէ՞ Դործ Յանձնաժողովին տեղեկադրին սպասելու թէ կ'ուզէ ներկայ ընտրութիւններն այս ցանկին վրայ վաւերացնել , անոնց օրինաւորութեան վրայ Յանձնախումբին երաշխաւորութիւնն ընդունելէ ետքը :

ԽօՃԱՍՄԱՐԵԱՆ Օ. ԷՅ. — Արդէն Դիւանին կողմէն թերութիւն մ'ըլլալով այդ նորդնտիր եռեսփոխանները հրաւիրված չ'են այսօրեայ նիստին, ուստի եթէ ժողովը չը հաճի առանց տեղեկադրի ընտարութեանց ցուցակը մաւերագնել ,

այն ատեն՝ Դիւանին պակասութիւնն ալ կրնաց
պատճառ մ'ըլլալ վաւերացումը յաջորդ նիս-
տին թողելու :

ԱՏԵՆԱՊԵՏ էՅ. — Դիւանը թերութիւն գործած չ'է նորընտիր երեսփոխանները ժողովի չը հրաւիրելով, այլ ընդհակառակն օրինապահ գտնված է, վասն զի ներելի չ'է երեսփոխան մը ի ժողով հրաւիրել երբ անոր ընտրութիւնը դեռ չ'է վաւերացեալ օրինապէս:

Ժողովականք ընդհանրապէս կամք կը յայտնեն որ յիշեալ նորընտիր երեսիոխանաց ընտրութիւնը հաստատվի, հետեւապէս քըւէարկութեամբ կը հաստատվի նոյն ընարութեանց վաւերացումը :

Յետոյ կը յայտնէ Ատենապետ էֆ. թէ ժողովն Դ. եւ Ե. նիստերու ատենազրութիւնները տպագրեալ պատրաստ են, եւ վաւերացման կը կարօտին, եւ կը հրաւիրէ ըզմոդովը իւր կամքը յայտնել, թէ կ'ուզէ՞ այսօր կատարել զայն, թէ ոչ յաջորդ նիստին թողուլինդրոց կարգն անցնելով :

ԳԱՐԱԿԻ 0ԶԵԱՆ Կ. Էֆ. — Կ'առաջարկեմ, ա-
տենագրութեանց վաւերացումը խնդրոց կարգն
անցնել, որպէս զի ամեն երեսիոխան խւր զի-
ողութիւնը նախապատրաստէ :

ՂԱԶԱՐՈՍԵԱՆ Ք. ԷՅ. — Ատենապրութեանց
իրատարակումը սկսած է այնքան ուշանալ որ,
երեսփոխանք չեն լիշեր նախընթաց նիստերու-
թէջ կատարված գործողութիւններ :

ԱՅՎԱՏԵԱՆ ՄԱՏ. ԷՅ. — Սահմանադրութեան գիր կը պահանջէ որ ամեն նիստի առաջին խնդիրն ըլլայ, նախորդին ատենագրութեան ընթերցումը եւ վաւերացումը, բայց զարմանք են որ տասն երկու նիստերու հրաւիրագրաց մէջ միանդամ եւ եթ տեսնվեցաւ ատենագրութեան հաստատութեան խնդիրը, իրաւ է որ Խողովք ժամանակի խնայողութեան համար ընթերցումը տպագրութեան փոխեց, բայց հաստատութեան խնդիրը օրվան կարգէն դուրս չը գեց: Ամեն նիստի պէտք է առաջին խնդիրը տաենագրութեան խնդիրն ըլլայ, այս մասին դած զանցառութիւն մը շեղում է Սահմանադրութեան տրամադրութենէն: Բաց ասկէ՝ նորոց կարգին հեղինակութիւնը կարծեմ Փողին կը պատկանի, բայց կը տեսնես որ ստէալ ափօխութիւններ կ'ըլլան, խնդիր մը դուրս գվեր, ուրիշ մը տեղը ընդունվեր, առաջնութեան կարգը շրջվեր, եւ խել մը այս տեսակ

այլայլութիւններ եղեր են : Արդ՝ կ'առաջար-
կեմ որ ամեն նիստի մէջ առաջին խնդիրն ըլ-
այ նախորդին ատենազրութեան քաղուածը
արդալ եւ յաջորդին խնդրոց կարգը Ժողովոյն
աւանութեամբը կարգագրել :

Տ. ԵՐԵՄԻԱ ԵՊԻՍԿՈՊՈՂ. — Ժողովը երբ
ակէ առաջ ատենադրութեանց տպագրութիւ-
նու որոշեց , իր նպատակն ուրիշ բան չ'էր , ե-
ւէ ոչ ժամանակին խնայել եւ զանի կարեւոր
ործոց նուիրել , չը գիտեմ թէ ի՞նչ հարկ կայ
իմայ նորէն խնդիր յուղելու այս պարագային
րայ . եթէ շարունակ նոր ի նորոյ փոփոխու-
թիւններ տեղի ունենան , արդէն եղած որոշ-
անց վրայ , անհնար կ'ըլլայ Ազգին կենսա-
ան խնդիրները ժամանակին տնօրինել :

Ժաղովը նկատողութեան առնելով Երեմիս
բազանի դիտօղութիւնը, կանցնի խնդրոց կար-
ու

ԵՌԻՍՈՒԹԵԱՆ Տ. կՅ. — Գաւառական հաս-
ստահարութեանց խնդիր մը ծագեցաւ մեր
մազգի ևղարց կօղմէ ստորագրեալ հանրա-
ր մը ներկայանալով Ժողովին, որ բողոք մըն-
գաւառներէն 'ի գործ զրված զեղծումնե-
ւն դէմ Քաղ. Ժողովը հաւաստի էր որ Ընդհ-
ոդով՝ ինչպէս այս տեսակ պարագաներու
ջ օրէն է, իրեն եկած բողոքը կը դարձնէ
ու որ անկն է, իրաց վիճակը դարձուածքը
հանգամանքները լիովին կը տեղեկանայ,
'ի վերջոյ ըստ հարկին իւր բարձր հեղի-
կութեամբ զարժանն կը անօրինէ աղատո-
ն. սակայն Քաղ. Ժողովոյ ակնկալութեան
կասակ աւասիկ երեսիոխան մը՝ որ գաւա-

կան Աւանաժողովոյ ատենապեան է հաեւ ,
իրը այն՝ Վարչութեան մէկ անդամը կը հա-
րփի , եթէ սխալ հասկցած չ'եմ , կամբառ-
նէ ըզմաղ . Ժողովը եւ կ'առաջարկէ անկէ
կախ Յանձնախումբ մը գնել , որ պաշ-
ն ունենայ ԱՅ տարուան գաւառային դէպ-
րը քննելու եւ Ընդհ . Ժողովին տեղեկա-
լու : Անուրանալի է թէ երեսփոխան մը
րող է ըզմաղաքական Ժողովն ամբառ-
նել , ամենքն ոլ կրնան դործադիր իշխա-
թեան մը արարքը քննադատել , սակայն ոչ
անհատաբար կրնայ դանի ամբաստանու-
ան տակ ձգել , այլ միայն կը բողոքէ գե-
ղոյն ատենին , ինչպէս որ այդ հանրագիրն
ամբաստանութիւն մը չը համարվիր , եւ
ոճեալ կարելի չ'է որ Քաղ . Ժողովոյ համա-

առուռութեան տեղեկագրին յապազումը խընդի-
շիքն չը դարձնելու համար իբր փաստ ծա-
պէ այս կամ այն երեսփոխանի ձեռքը : Խօս-
ու համարատութիւն բառին վրայ ինկաւեւ
հա կը բողոքեմ հրապարակաւ որ Քաղ . Ժո-
ռվը միջոց խնդրեց համար տալու եւ ցարդ չը
ուաւ կ'ըսեն , ընդհակառակն Ընդհ . Ժողովը
այն ետ ձգեց . Քաղ . Ժողովը ամեն վայրկեան
աղմ եւ պատրաստ է իւր համարը տալու ,
սկէ խոյս չը տար երբէք . վասն զի եթէ իր
աշտօնատարութեան շրջանին մէջ կրցած է
րովսանն օգտակար ծառայութիւն մ'ընել
լին , համարատութիւնը միայն ի լոյս պի-
հ հանէ զայն ծառայութիւնը , յորմէ դուրս
աղ . Ժողովը իղձ մը նկատում մը չ'ունի ,
սին փառքերու հետամուտ չ'է : Արդ հարս-
սարութեանց խնդրոյն գալով Օդսէն է ֆէն-
ի առաջարկութիւնը ամբաստանութիւն կ'են-
ադրէ Քաղ . Ժողովոյ դէմ , եւ երեւան եկած
ս նոր սկզբունքով կարելի չ'է որ զործելու
ամադրութեան մէջ գտնովի Նա : Հարստա-
րութեանց ընդհանուր խնդիրը չ'էր կրնար
ող . Ժողովին դէմ զէնք մը բառնալ եւ ամ-
ստանութեան նիւթ մատակարարել , բայց
րմանք են որ այնպէս եղաւ եւ տարբեր ի-
ստ մը նշանակվեցաւ այս խնդրոյն , որու-
րը կրնան ամենքը թափանցել , եւ ինչո՞ւ
ո դարձուածքը , նպատակ չ'ունիմ հոս քննել
ին , այլ միայն ժողովին կը փութամ հարցը-
ու թէ արդեօք հարստահարութեանց խնդի-
րակ . Ժողովոյ դէմ իբր ամբաստանութիւն
նկատէ , եւ զայն առանց անգամ մը իբեն
րձնելու կ'ուղէ զատ Յանձնաժողովի մը
նձնել , թէ ոչ :

ՅօձԱՍԱՐԵԱՆ Օ. ԷՅ. — Նախ Եռևսութեան
իմ առաջարկութեանս դէմ խօսելու համար
հանուր ժողովէն դուրս ունեցած դիրքս մէջ
աւ , կրնայ ըլլալ որ ես դաւառական մաս-
ժողովոյ մը ատենապետ , Թաղ . Խորհրդոյ մը
դամ , վարժարանի մը հոգաբարձու ըլլամ ,
այլեւայլ ազգային պաշտօններ վարեմ , բայց
ամենը արդելիչ պատճառներ չ'են որ իմ
ստ կարծիքս չափաւորեմ եւ երեսփոխանի
շտօնին յատուկ պարտաւորութիւնս դրժեմ .
Երբեմ ուրեմն այս տեսակ նկատումները
աւելորդ կը համարիմ ուրիշ պատասխան
է : Երկրորդ՝ ես Քաղ . Ժողովը չ'ամբաստա-
ի , եթէ այդ ըլլար իմ նպատակս , կ'արծեմ
չ'էր պակսեր բերնիս մէջ , կրնայի զայն
դակի յերեւան դնել : Արդ բացատրեմ խօսքաւ

Ամեն երկրի մէջ վարչական սովորութիւն մըն
է որ խնդիր մը գործադիր իշխանութեան պաշ-
տօնէի մը ներկայացած ատեն՝ անոր տնօրէնու-
թիւնը ո՞ր ժողովոյ որ կը վերաբերի՝ անոր կը
դրէ , բայց Ընդհ . Ժողովը այս վիճակին մէջ
չ'է , հարստահարութեանց վերաբերեալ հանրա-
գիրներ եկած են ուղղակի Սրբաղան Պատրի-
արքին՝ որ գործադիր իշխանութեան գլուխն է
եւ Սրբաղան Պատրիարքն ալ հոս բերած է զա-
նոնք , մանաւանդ կը յիշեմ որ ըսած է նաեւ թէ
ժողովուրդը իւր Երեսփոխաններուն հետ ուղ-
ղակի բանակցիլ կ'ուղէ . եւ ես ալ ահա այս
պատճառաւ կ'ուղեմ որ Երեսփոխանական Ժո-
ղովը նկատօղութեան առնու այս խնդիրը : Ե-
թէ պաշտօնական ձեւ մը կար պահվելու , Սր-
բաղան Նախագահը կրնար Քաղ . Ժողովոյ տե-
ղեկազիրն ալ հետ բերել : Իսկ համարատու-
թեան տեղեկազիրը չ'եմ յիշեր թէ Եռևսութեան
է ֆէնտիին մէջ բերած պատճառովը ուշացած է
թէ ոչ , սա միայն զիտեմ որ Քաղ . Ժողովը ինք-
նարերաբար դրած էր այդ խնդիրը Ժողովոյ
Դիւանին վրայ , եւ երբ կը տեսնեմ թէ մինչեւ
ցարդ տեղեկազիրն եկած չ'է , ըսել է թէ Քաղ .
Ժողովը իւր առաջիք յոյսը ծածկել կ'ուղէ , ըսել է
թէ վատահ չ'է : Եւ որովհետեւ իմ Գաւառական
Մասնաժողովոյ ատենապետ ըլլալս յիշվեցաւ ,
աւելորդ չ'եմ տեսներ ուրեմն ըսել , որ Ժողո-
վը եթէ փորձառութեան օգուտէն կ'ուղէ լոյս
առնուլ , պատրաստեմ զայն ընձեռելու , միայն
թէ հոս յարմար չ'եմ տեսներ :

ԳԱՐԱԿԻԶԱՅԱՆ Կ. ԷՅ. — Վ. Երջնթեր նիս-
տին մէջ ուր այս խնդիրն ի սկզբան յուղիե-
ցաւ , երկու առաջարկութիւն յերեւան եկած
է . մէկը կ'ուղէր խնդիրը Քաղ . Ժողովին դար-
ձնել եւ անոր տեղեկազիրն ստանալ . Իսկ երկ-
րորդը կը պահանջէր որ Ընդհ . Ժողովը՝ առանց
ասոր , ինքնին խնդիրն ի քնին առնու , լրջաբար
խորհի , եւ զարժանն որոշէ : Եթէ մինչեւ ցարդ
հարստահարութեանց վերաբերեալ խնդիրներու
մէջ աղզային բոլոր վարչութեանց բռնած ըն-
թացքն անծանօթ ըլլար ինծի , այն ատեն մը-
տադիւր կը յարէի առաջին առաջարկութեան .
բայց երբեմն վարչական Խառն Ժողովոյ անդամ
դ տվելով անձնական վորձառութեամբ դիտեմ
թէ ի՞նչ է անոնց սովորական միջոցն այս պա-
րագաներու մէջ : Գաւառէ մը Հանրագիր մը
կ'ուղայ զեղծման մը դէմ , Վարչութիւնը ան-
միջապէս նորու կ'ընէ Բ. Դրան , հրամանա-
գիր մը կ'առնու , բայց անկէ անդին եղածը չը
զիտցիիր : Եթէ Քաղ . Ժողովը այս հնագետան սո-

վորութենէն զատ՝ նոր միջոց մը , նոր ընթացք
մը ձեռք առած է , եւ կարեւոր տեղեկութիւն
մ'ունի տալու , այն ատեն յանձնենք խնդիրն
իրեն եւ աղաչենք որ ըսէ , եթէ ոչ մենք այս
էական խնդիրը ձեռք առնունք , տարրեր մի-
ջոց մը , իրաց ելք մը խորհելու համար , որ-
պէս զի կարելի ըլլայ , եթէ ոչ մեր փափաքին
համաձայն գէթ մինչեւ ցարդ տեսնիւած ար-
ուենքն տառեր ուն մօ ձեռք ունեն :

ԵՍՈՒՍՈՒԹԵԱՆ Տ. ԵՅ. — Գարակէօգեան է-
ֆէնտիի պատասխանելէս առաջ՝ կ'ուղեմ Օգոէն
է Փէնտիի տուած բացատրութեան վրայ քանի
մը խօսք ընել : Խւր բացատրութենէն կ'երեւի
թէ Օգոէն էֆ . իբր երեսփոխան դիտօղութիւն
ըրեր եւ չէ թէ Վարչութիւնն ամբաստաներ
է : Երբ իւր Գաւառական Մասնաժողովոյ ա-
տենապեա ըլլալն յիշեցի , նպատակ չ'ունէի
երբէք սեղմել իւր կարծեաց ազատութիւնը .
զոր իբր կենսաւէտ սկզբունք մը պաշտած եմ
միշտ , այլ զարմանք յայտնեցի թէ ի՞նչպէս
Վարչութեան անդամ մը Վարչութիւնը կ'ամ-
բաստանէ . արդ քանի որ Օգոէն էֆ . կ'ըսէ
թէ ամսաստանութիւն որած չ'է . որհ եմ իւս

Տ. ԱՄԲՐՈՍԻՈՂ ՎՐԴՊ. — Շնորհակալութիւն
անոնց որք հանրագրի ձեւով բերին Ընդհ. ·
Ժողովոյ առջին ձգեցին այս հոգեվարօղ Խըն-
դիրը · խնդիր մը՝ զոր պէտք է ազգային մա-
հու եւ կենաց խնդիրը նկատել, թող ո'չ մէկ
ժողովի իրեն գէմ ամրաստանութիւն մը համա-
րի, երբ Ընդհ. · Ժողովը ուզէ ազդու դարման մը
խորհիլ :

կազիրն առսու , կրնայ դարձեալ չէ թէ մէկ
այլ տասը յանձնաժողով գնել , սա աարբերու-
թեամբ որ ինք կանխաւ կը լուսաւորի եւ իր
որոշումը աւելի հասուն կ'ըլլայ :

Երբ հոս այս պահուստ քերանացի տեղեկութիւններ ուզմին առ ժամայն այս մեծ խնդրոյն վրայ՝ որ բազմաթիւ կողմեր ունի եւ բազմաթիւ բանակցութեանց նիւթ եղած է, խնդրոյն ծանրութեան վրայ պզտի զաղափար մ'ունենալ կ'ենթադրէ, ուստի պէտք է որ օրինաւոր կերպիւ խնդիրը վերադառնայ Քաղ. Փողոված չ'է, եւ այս ձեւով անհնար է բառնալ այն աղեխարչ չարիքները որ հայրենի երկրին վըրայ կը թափին: Հոն բռնաւորաց խումբ մը կայ, քիւրզն է անի՝ որ մեզի պէս հպատակ չ'է Տէրութեան, որ տուրք չը տար, այլ թըշուտուառ հայը կը կեղեքէ եւ կ'ասպատակէ զէն 'ի ձեռին:

Ազգին Ընդհանուր բարձրացած լընդհանուր բողոք մը պէտք է ուղղել մեր բարեխընտամ Տէրութեան, ապա թէ ոչ մեր մինչեւ ցարդ բռնած ընթացքը, մեր մասնաւոր դարմանները ապարդիւն են:

ՂԱԶԱՐՈՍԵԱՆ Ք. ԵՅ. — Տ. ԵՐԵՄԻԱ ՄՐՐԱ-
ՆԸ ԳԱւառական ազգայնոց վիճակին իրը մօտէն
տեղեկութիւն ունեցող՝ աղէկ խօսեցաւ հա-
րրստահարութեանց խնդրոյն վրաւ եւ եւ նո-

ԽՕՃԱԾԱՐԵԱՆ Օ. ԷՅ. — Եռւստֆեան էֆ. .
երկու անգամ է որ խօսք կ'առնու և տար-
բեր աեսութիւններ ընելով մի և՛ նոյն կար-
ծիքը կը կրկնէ : Առաջին անգամ մեր չ'ամ-
բաստանածը ամբաստանեալ կարծեց , եւ երկ-
րորդին գործողութենէն ամբաստանութիւն հետ-
անցուց . իւր առաջին կարծիք ջրմիցաւ , եւ
գոհ եզաւ , կ'ուզէ որ երկրորդն ալ ջնջվի :

Գարակէօզեան էֆ . ըսաւ թէ՝ քաղ . Ժողովը եթէ հարստահարութեանց խնդրոյն վրայ , ՚ի գործ դրված սովորական միջոցներէն աարձեր բան մ'ըրած է , խնդիրը դառնայ անոր , իսկ ես կ'ըսեմ որ Ընդհ . Ժողովը խնչպէս ազգային ընդհանուր դաստիարակութեան խնդրոյն վրայ խորհելու համար յանձնաժողով մը դնէր , ազգային Վարչութիւնը կամ Կրթութեան Խորհուրդը իրաւունք չը պիտի ունենար զասի իւնն դէմ ամբաստանութիւն մը համարելու , ճիշդ այսպէս ալ իրաւունք չ'ունի Վարչութիւնը իրեն դէմ ամբաստանական ընթացք մը կարծելու երբ հարստահարութեան բարձման անդրոյն համար Ընդհանուր Ժողովը յանձնաժողով մը դնէ :

Տ. ԱՄԲՐՈՍԻՈՂ ՎՐԴՊ. — Ենորհակալութիւն
անոնց որք հանրագրի ձեւով բերին Ընդհ. .
Ֆողովոյ առջին ձգեցին այս հոգեվարօղ խըն-
էիրը . Խնդիր մը՝ զոր պէտք է ազգային մա-
ռու եւ կենաց խնդիրը նկատել , թող ո՞չ մէկ
ֆողով իրեն դէմ ամբաստանութիւն մը համա-
լի , երբ Ընդհ. . Ժողովը ուզէ ազդու դարման մը
ոորհիլ :

Ամենքն ալ, Սրբազան Պատրիարքէն սկսեալ
ինչեւ յետին ազգային պաշտօնատարը, կը վը-
այեն թէ աղդային հարստահարութեանց բարձ-
ան մասին 'ի գործ դրված հին ձեւը փոփոխ-
ած չ'է, եւ այս ձեւով անհնար է բառնալ այն
ողեխարչ չարիքները որ հայրենի երկրին վը-
այ կը թափին: Հոն բռնաւորաց խումբ մը
այ, քիւրդն է անի՝ որ մեզի պէս հպատակ
է Տէրութեան, որ տուրք չը տար, այլ թըշ-
ւառ հայը կը կեղեքէ եւ կ'ասպատակէ զէն
հ ձեռին:

Ազգին Ընդհ . Ժաղսվէն բարձրացած | ընդհաւուր բողոք մը պէտք է ուղղել մեր բարեխը-ամ Տէրութեան , ապա թէ ոչ մեր մինչեւ արդ բռնած ընթացքը , մեր մասնաւոր դար-անները ապարդիւն են :

ՆԱԶԱՐՈՍԵԱՆ Ք. ԷՅ. — Տ. ԵՐԵՄԻԱ ԱՐՐԱ-
Ջ ԳԱւառական ազգայնոց վիճակին իրը մօտէն
եղեկութիւն ունեցող՝ աղէկ խօսեցաւ հա-
ստահարութեանց խնդրոյն վրայ եւ եւ նո-

կարագիրը ճիշդ էր . բայց ցոյց տուած դա
մանը թերի եւ անգոհացուցիչ : Հիմա քանի
խնդիրը Ընդհ . Ժողովոյ եկած է , պէտք է ո
սէն էֆէնտիի առաջարկութեան համեմ
Յանձնաժողով մը կազմել որ խնդիրը քնն
տեղեկագրէ , եւ Ընդհ . Ժողովոյ մէջ քննադ
տութեան դրվի իւր տեղեկագիրը : Ասկէ ե
քը Ընդհ . Ժողովը դարձեալ իւր որոշումը Փ
ղաքականին դործադրութեանը կը յանձնէ :

ՓԱՓԱԶԵԱՆ Ս. ԷՅ. — Քաղ. Ժողովը կարծեց
թէ Օգսէն է Փէնտիփ առաջարկութիւնը կերպով
մը ամբաստանութեան վիճակի մէջ կը դնէ
զինքը, ուրեմն երբ վերջընթեր նիստին խօսքս
Սրբազնն Պատրիարքին ուղղելով իւր միամեայ
փորձառութեան արդիւնքն ես ուզեցի գիտ-
նալ, աւելի իրական ամբաստանութիւն մ'ը-
րեր եմ եղեր յանդէտա, բայց կարծեմ Սրբա-
զնն Պատրիարքը այդ մտօք չ'ըմբռնեց իմ հար-
ցումս եւ դարձաւ Ընդհ. Ժողովոյ ըստաւ. այս
Խնդիրը Ազգինն է, ուստի ես տան տիրոջը
բերի զայն: Իմ հարցումս ամբաստանական ի-
մաստ չ'ունէր, այլ ըստ որում համոզված էի
թէ մասնաւոր անձանց ազդեցութեամբը գոր-
ծելու ժամանակն անցած է, կ'ուղէի գիտնալ
թէ Խրիմեան Սրբազնն կրցեր էր իւրնախորդ-
ներէն տարբեր բան մ'ընել, ինք որ աթոռը
բազմած միջոցին ազդու միջնորդութեան խոս-
տումն ըրաւ իւր անձին համար. իմ հարցումս
հաստատել մըն էր թէ Խրիմեան Սրբազնն ալ
սխալած է: Եկաւ հասաւ ժամանակը՝ որ ա-
մենքս ալ համոզմամբ գիտնամք թէ մասնաւո-
րաց ազդեցութեամբ ազգային գործեր չ'են
տեսնվիր. ինչ ըսել է, միթէ Ազգը Խրիմեան,
Սրբազնը Պատրիարք ընտրեց, որ անոր աղ-
դեցութեամբն ազգային գործեր քալեն. ու-
րեմն երբ վազը տեսնենք թէ ամեննեւին փո-
փոխութիւն մը չ'է եղեր նախկին վիճակէն,
պիտի ստիպվինք նոր Պատրիարք մը կամ Քաղ.
Ժողովոյ համար այս կամ այն անձ մնտուել, ո-

բու ուզդեցութեան չնորհիւ Աղջին գործերը
տեսնելին . ի՞նչ ընելու ենք ուրեմն . Մինչեւ
ցարդ Պատրիարք եւ Քաղ . Փողով սովորական
կերպիւ գաւառացոց ցաւերն ու գանգատնե-
րը կը ներկայացնէին Բ . Դրան , բայց տակա-
ւին Աղջն ինքնին , ըսել կ'ուղեմ Ընդհ . Փողո-
վը , գաւառաբնակ աղջայնոց վիճակը բարեխը-
նամ Տէրութեան չը ներկայացուց : Այս միակ
միջոցը մնացած է , Աղջին կենսական խնդիր-
ները մասնաւորէ դուրս հանել եւ ընդհանուրի
արջանակին մէջ մտցնել : Այս խնդիրը ինչպէս
Տ. Ամբրոսիոս Վարդապետը կ'ըսէ , չ'է թէ հան-

ՏԵՐԵՍԻԱ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ — Ես ճամամիտ եմ անոնց՝ որք կ'առաջարկեն հմտութեաւ ու փորձառու անձերէ Յանձնաժողով մը դնել հարսաւրութեանց խնդրոյն քննութեանը համար ։ Ըստ իս Քաղ. Փողովն գործը չէ այս որ կաթողիկոսի, պատրիարքի ընտրութեանց խնդրելու թէն աւելի ծանր կը կըսէ ։ Կաթողիկոս և Պատրիարքը որու են, անշուշա ժողովրդեան ։ Եթէ ժողովուրդը այս ողորմելի վիճակին մէջ չըքանայ, որու պիտի զրվին Կաթողիկոսն ու Պատրիարքը :

Պահ մը ատեանը կ'ընդհատի, և Ժողովը քառորդ մը հանգիստ առնելէ ետքը՝ կը շարունակի կրկն :

ԱՅՎԱՏԵԱՆ ՄԱՏ. ԷՅ. — Գաւառական հարրա-

տահարութեանց խնդրոյն վրայ Ընդհանուր Ժո-

ղողովն մատուցված հանրագիրը ի հարկէ կար-

դացված է, որոյ պահուն ներկայանայ,

Ընդհ. Ժողովը դարձեալ անոր գործադրու-

թեանը խնդրոյն համար միանալ Քաղ. Ժողովոյ

հետ Յանձնաժողովը մէկ մասը կ'առաջարկէ

Յանձնաժողով մը կազմել և պաշտօն տալ

անոր որ խնդիրը քննէ և արդիւնքը տեղե-

կազրէ Ընդհանուր Ժողովն ։ Քաղ. Ժողովը

այս առաջարկութեան առջեւ կը կասկածի թէ՝

արգեօք հարստահարութեանց խնդրոյն ու զդա-

կի Ընդհ. Ժողովը ներկայանալը ու գործու-

թիւն է առաջարկութեան մը միջոցը, որոյ ինչ տե-

սկակագիր մը տայ :

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՅ. — Այս հարստահարութեանց խնդրոյն առթիւ եղած բանակցութիւններն ամ-
փոփի վիճակի մէջ Ժողովոյ յիշել տալու համար,
պարտ կը համարիմ յայսնել որ չորս առա-
ջարկութիւն եղած են մինչեւ ցարդ առաջնն
օդուն է ֆ. կ'առաջարկէ որ խնդիրը յատուկ
Յանձնաժողովի մը յանձնի եւ անոր տեղե-
կագրին վրայ Ընդհ. Ժողովը զարժանը տնօ-
րինէ ։ Երկրորդ՝ Տ. Երևմիա Սրբազնոր կ'առա-
ջարկէ որ Ընդհ. Ժողովը կրօնական եւ Քաղա-
քական Ժողովոյ հետ միանալով տեղեկագիր
մը պատրաստէ եւ Յ. գրան ներկայանէ ։ Եր-
րորդ՝ Եռուսու ֆեան է ֆ. կ'առաջարկէ որ իրն-
դիրը կանխաւ Քաղ. Ժողովին զրկի, և տե-
ղեկագիր դայ անկէ ։ Չորրորդ՝ Կարակէօղեան
է ֆ. կ'առաջարկէ որ Ընդհ. Ժողովոյ մէջ քըն-
նըվի այս խնդիրը :

Աղջային գաւառական գործոց անօրէնու-

թիւնը Քաղ. Ժողովին կը պատկանի, անտա-

րակոյս ըստոքարկութ կանխաւ դիմած են Քաղ.

Ժողովին եւ ձևուունացն ետ դարձած են, և

անա այս կրնայ ըլլալ պատճառ որ խնդիրն

այսօր ուղղակի Ընդհ. Ժողովոյ առաջար-

կութիւնը տեղեկութիւն մը ի գրի, եւ ասկէ առնելով,

իւր առաջարկութիւնը իւր առաջարկութիւնը ի գրի, եւ ասկէ առնելով,

իւր առաջարկութիւնը իւր առաջարկութիւնը ի գրի, եւ ասկէ առնելով,

իւր առաջարկութիւնը իւր առաջարկութիւնը ի գրի, եւ ասկէ առնելով,

իւր առաջարկութիւնը իւր առաջարկութիւնը ի գրի, եւ ասկէ առնելով,

իւր առաջարկութիւնը իւր առաջարկութիւնը ի գրի, եւ ասկէ առնելով,

իւր առաջարկութիւնը իւր առաջարկութիւնը ի գրի, եւ ասկէ առնելով,

իւր առաջարկութիւնը իւր առաջարկութիւնը ի գրի, եւ ասկէ առնելով,

իւր առաջարկութիւնը իւր առաջարկութիւնը ի գրի, եւ ասկէ առնելով,

իւր առաջարկութիւնը իւր առաջարկութիւնը ի գրի, եւ ասկէ առնելով,

իւր առաջարկութիւնը իւր առաջարկութիւնը ի գրի, եւ ասկէ առնելով,

իւր առաջարկութիւնը իւր առաջարկութիւնը ի գրի, եւ ասկէ առնելով,

իւր առաջարկութիւնը իւր առաջարկութիւնը ի գրի, եւ ասկէ առնելով,

իւր առաջարկութիւնը իւր առաջարկութիւնը ի գրի, եւ ասկէ առնելով,

իւր առաջարկութիւնը իւր առաջարկութիւնը ի գրի, եւ ասկէ առնելով,

իւր առաջարկութիւնը իւր առաջարկութիւնը ի գրի, եւ ասկէ առնելով,

իւր առաջարկութիւնը իւր առաջարկութիւնը ի գրի, եւ ասկէ առնելով,

իւր առաջարկութիւնը իւր առաջարկութիւնը ի գրի, եւ ասկէ առնելով,

իւր առաջարկութիւնը իւր առաջարկութիւնը ի գրի, եւ ասկէ առնելով,

իւր առաջարկութիւնը իւր առաջարկութիւնը ի գրի, եւ ասկէ առնելով,

իւր առաջարկութիւնը իւր առաջարկութիւնը ի գրի, եւ ասկէ առնելով,

իւր առաջարկութիւնը իւր առաջարկութիւնը ի գրի, եւ ասկէ առնելով,

իւր առաջարկութիւնը իւր առաջարկութիւնը ի գրի, եւ ասկէ առնելով,

իւր առաջարկութիւնը իւր առաջարկութիւնը ի գրի, եւ ասկէ առնելով,

իւր առաջարկութիւնը իւր առաջարկութիւնը ի գրի, եւ ասկէ առնելով,

իւր առաջարկութիւնը իւր առաջարկութիւնը ի գրի, եւ ասկէ առնելով,

իւր առաջարկութիւնը իւր առաջարկութիւնը ի գրի, եւ ասկէ առնելով,

իւր առաջարկութիւնը իւր առաջարկութիւնը ի գրի, եւ ասկէ առնելով,

իւր առաջարկութիւնը իւր առաջարկութիւնը ի գրի, եւ ասկէ առնելով,

իւր առաջարկութիւնը իւր առաջարկութիւնը ի գրի, եւ ասկէ առնելով,

իւր առաջարկութիւնը իւր առաջարկութիւնը ի գրի, եւ ասկէ առնելով,

իւր առաջարկութիւնը իւր առաջարկութիւնը ի գրի, եւ ասկէ առնելով,

իւր առաջարկութիւնը իւր առաջարկութիւնը ի գրի, եւ ասկէ առնելով,

իւր առաջարկութիւնը իւր առաջարկութիւնը ի գրի, եւ ասկէ առնելով,

իւր առաջարկութիւնը իւր առաջարկութիւնը ի գրի, եւ ասկէ առնելով,

իւր առաջարկութիւնը իւր առաջարկութիւնը ի գրի, եւ ասկէ առնելով,

իւր առաջարկութիւնը իւր առաջարկութիւնը ի գրի, եւ ասկէ առնելով,

իւր առաջարկութիւնը իւր առաջարկութիւնը ի գրի, եւ ասկէ առնելով,

իւր առաջարկութիւնը իւր առաջարկութիւնը ի գրի, եւ ասկէ առնելով,

իւր առաջարկութիւնը իւր առաջարկութիւնը ի գրի, եւ ասկէ առնելով,

իւր առաջարկութիւնը իւր առաջարկութիւնը ի գրի, եւ ասկէ առնելով,

իւր առաջարկութիւնը իւր առաջարկութիւնը ի գրի, եւ ասկէ առնելով,

իւր առաջարկութիւնը իւր առաջարկութիւնը ի գրի, եւ ասկէ առնելով,

իւր առաջարկութիւնը իւր առաջարկութիւնը ի գրի, եւ ասկէ առնելով,

իւր առաջարկութիւնը իւր առաջարկութիւնը ի գրի, եւ ասկէ առնելով,

իւր առաջարկութիւնը իւր առաջարկութիւնը ի գրի, եւ ասկէ առնելով,

իւր առաջարկութիւնը իւր առաջարկութիւնը ի գրի, եւ ասկէ առնելով,

իւր առաջարկութիւնը իւր առաջարկութիւնը ի գրի, եւ ասկէ առնելով,

իւր առաջարկութիւնը իւր առաջարկութիւնը ի գրի, եւ ասկէ առնելով,

իւր առաջարկութիւնը իւր առաջարկութիւնը ի գրի, եւ ասկէ առնելով,

իւր առաջարկութիւնը իւր առաջարկութիւնը ի գրի, եւ ասկէ առնելով,

իւր առաջարկութիւնը իւր առաջարկութիւնը ի գրի, եւ ասկէ առնելով,

իւր առաջարկութիւնը իւր առաջարկութիւնը ի գրի, եւ ասկէ առնելով,

իւր առաջարկութիւնը իւր առաջարկ

ԴԻՆ Տ ՂՐՈՒՇ

ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԱԶԳԱՑԻՆ ՍՆՏՈՒԿԻՆ

Կը ծախսվի ի Դիւանատան Պատրիարքարանի ի Ղալաթիա ,
եւ կը գտվի ամեն գրավաճառաց քով և Եկեղեցեաց բանկալները :